МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Факультет педагогічної та соціальної освіти

Кафедра педагогіки та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної

роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Ступінь магістра

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма: Дошкільна освіта

2020-2021 навчальний рік

Розробник: Яблонський А.І., професор кафедри педагогіки та інклюзивної освіти, доктор психологічних наук _____ (Яблонський А.І.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та інклюзивної освіти

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ (Яблонський А.І.)

«26» серпня 2020 р.

Анотація

Дисципліна спрямована на вивчення необхідного обсягу знань у галузі наукових досліджень, підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи, ознайомлення з формами звітів, методикою підготовки повідомлень, доповідей, наукових статей, курсових та дипломних робіт. Завданням курсу є: засвоєння студентами теоретичного матеріалу, засвоєння основних положень організації наукових досліджень, формування правильному застосуванні висновків на практиці.

Ключові слова: дослідження, доповідь, методи, матеріал, наукові статті, положення, методологія.

Annotation

The discipline is aimed at studying the required amount of knowledge in the field of research, preparing them for independent research, acquaintance with the forms of reports, methods of preparation of reports, reports, scientific articles, term papers and dissertations. The task of the course is: mastering by students of theoretical material, mastering of the basic provisions of the organization of scientific researches, formation of correct application of conclusions in practice.

Key words: research, report, methods, material, scientific articles, provisions, methodology.

1.Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітній ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>Денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
05 Соціальні та поведінкові науки</td><td rowspan="2">Нормативна</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
053 Психологія</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Індивідуальне науково-дослідницьке завдання: творчий проект («Зміст, форми і методи наукових досліджень»)</td><td rowspan="5">Спеціальність:
Психологія</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>3</td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>1, 2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Загальна кількість годин –120</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Ступінь:
магістра</td><td>16 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>24 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>80 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Тижневих годин для денної форми навчання – 6
аудиторних – 4
самостійної роботи студента – 4</td><td rowspan="2">http://moodle.mdu.edu.ua/my/</td><td>Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

Мова викладання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання: 40 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (до 30/70%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: надання студентам необхідного обсягу знань у галузі наукових досліджень, підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи, ознайомлення з формами звітів, методикою підготовки повідомлень, доповідей, наукових статей, курсових та дипломних робіт.

Завдання курсу:

– засвоєння студентами теоретичного матеріалу;
– засвоєння основних положень організації наукових досліджень;
– формування правильному застосуванні висновків на практиці.

Передумови для вивчення дисципліни: «Загальна психологія», «Педагогічна та вікова психологія», «Психологія праці», «Експериментальна психологія», «Диференційна психологія».

Навчальна дисципліна складається з 4 кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1.Розуміти і володіти провідними категоріями педагогіки і психології вищої школи, методики викладання дисциплін професійно - педагогічного циклу.

ПРН-4.Знати зміст і володіти алгоритмом професійних дій щодо підготовки і методичного забезпечення різних видів навчальної роботи зі студентами (лекції, семінарські і практичні заняття, самостійна робота, науково-дослідна тощо)

ПРН-5.Знати мету, завдання, методику розробки навчальних програм, організаційних форм і методів навчання студентів; встановлювати зв’язок між педагогічними впливами та досягнутими результатами.

ПРН-7.Визначати та аргументувати вибір об’єкта, предмета, мети і завдань наукового дослідження; розуміти зв'язок методів дослідження з його предметом і завданнями.

ПРН-8.Володіти вміннями і навичками, необхідними для реалізації стандартів вищої освіти зі спеціальності «Дошкільна освіта»; визначати завдання і зміст різних видів навчальної діяльності студентів на основі освітньо-професійних програм.

ПРН-10. Розробляти посадові обов’язки, розподіляти службові завдання і доручення між членами колективу згідно їхньої компетенції і здатності до їх виконання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими *компетентностями*:

І. Загальнопредметні:

ЗК-6 здатність володіти широким діапазоном словникового запасу (у тому числі термінологією), що є необхідним у професійній сфері.

ЗК-11 здатність вирішувати суспільні, індивідуальні й професійні проблеми на основі науково філософського світогляду й з орієнтацією на особистісний зміст.

ІІ. Фахові:

ФК-2 здатність розробляти та реалізовувати психологічні технології, спрямовані на вдосконалення навчально-виховного процесу ЗВО і ЗДО;

ФК-3здатність здійснювати моніторинг діяльності різних типів закладів дошкільної освіти (державні, приватні тощо), проводити експертизу психологічної комфортності та ефективності освітнього середовища, програм навчання, виховання і соціалізації особистості на різних вікових етапах відповідно до основних нормативних документів та етичних принципів, що регламентують діяльність вихователя;

ФК-6здатність визначати і діагностувати особливості розвитку особистості в різних видах діяльності (індивідуальна і групова), виявляти й обґрунтовувати ефективність освітніх програм для вищої і дошкільної ступенів системи освіти;

ФК-7 здатність створювати безпечне, здоров'язбережувальне, психологічно комфортне освітнє середовище;

ФК-10- здатність розробляти і впроваджувати програми психолого-педагогічного супроводу особистості з метою її індивідуального, особистісного розвитку на етапах дошкільного дитинства та навчання в початковій школі;
ФК-11здатність модифікувати, адаптувати та створювати нові методи і методики навчально- дослідницької діяльності в галузі дошкільної освіти з використанням сучасних інформаційних технологій;
ФК-14здатність до самоорганізації і саморегуляції в процесі професійної діяльності;
ФК-16здатність володіти провідними категоріями дошкільної педагогіки, методиками викладання дисциплін професійно-педагогічного циклу;

2.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Теорія пізнання. Процес пізнання
Тема 2. Наукові закони та поняття
Тема 3. Рівні функціонування науково-методологічного знання
Тема 4. Особливості застосування загальнонаукового та конкретно-наукового методологічного інструментарію
Тема 5. Наукова теорія. Етапи та засоби її створення
Тема 6. Методологічні наукові принципи
Тема 7. Поняття методу та класифікація методів
Тема 8. Конкретно-наукові методи

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. **Особливості наукового пізнання**
Тема 1. Теорія пізнання. Процес пізнання
Тема 2. Наукові закони та поняття
Кредит 2. Методологія наукового пізнання
Тема 3. Рівні функціонування науково-методологічного знання
Тема 4. Особливості застосування загальнонаукового та конкретно-наукового методологічного інструментарію
Кредит 3. Принципи наукового пізнання
Тема 5. Наукова теорія. Етапи та засоби її створення
Тема 6. Методологічні наукові принципи
Кредит 4. Методи наукового дослідження
Тема 7. Поняття методу та класифікація методів
Тема 8. Конкретно-наукові методи

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	**Кількість годин**					
	Усього	у тому числі				
		л	**п**	лаб	інд	**ср**
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Особливості наукового пізнання						
Тема 1. Теорія пізнання. Процес пізнання	14	2	2			10
Тема 2. Наукові закони та поняття	16	2	4			10
Усього:	**30**	**4**	**6**			**20**
Кредит 2. Методологія наукового пізнання						

Тема 3. Рівні функціонування науково-методологічного знання	14	2	2			10
Тема 4. Особливості застосування загальнонаукового та конкретно-наукового методологічного інструментарію	16	2	4			10
Усього:	**30**	**4**	**6**			**20**
Кредит 3. Принципи наукового пізнання						
Тема 5. Наукова теорія. Етапи та засоби її створення	14	2	2			10
Тема 6. Методологічні наукові принципи	16	2	4			10
Усього:	**30**	**4**	**6**			**20**
Кредит 4. Методи наукового дослідження						
Тема 7. Поняття методу та класифікація методів	14	2	2			10
Тема 8. Конкретно-наукові методи	16	2	4			10
Усього:	**30**	**4**	**6**			**20**
Усього годин:	**120**	**16**	**24**			**80**

4. Теми лекційних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Особливості наукового пізнання		
1.	**Тема 1**. Теорія пізнання. Процес пізнання	2
2.	**Тема 2.** Наукові закони та поняття	2
Кредит 2. Методологія наукового пізнання		
3.	**Тема 3.** Рівні функціонування науково-методологічного знання	2
4.	**Тема 4**. Особливості застосування загальнонаукового та конкретно-наукового методологічного інструментарію	2
Кредит 3. Принципи наукового пізнання		
5.	**Тема 5.** Наукова теорія. Етапи та засоби її створення	2
6.	**Тема 6**. Методологічні наукові принципи	2
Кредит 4. Методи наукового дослідження		
7.	**Тема 7.** Поняття методу та класифікація методів	2
8.	**Тема 8**. Конкретно-наукові методи	2
	Разом:	**16**

5.Теми практичних занять
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Особливості наукового пізнання		
1.	**Тема 1**. Теорія пізнання. Процес пізнання	2
2.	**Тема 2.** Наукові закони та поняття	4
Кредит 2. Методологія наукового пізнання		
3.	**Тема 3.** Рівні функціонування науково-методологічного знання	2

4.	**Тема 4**. Особливості застосування загальнонаукового та конкретно-наукового методологічного інструментарію	4
Кредит 3. Принципи наукового пізнання		
5.	**Тема 5.** Наукова теорія. Етапи та засоби її створення	2
6.	**Тема 6**. Методологічні наукові принципи	4
Кредит 4. Методи наукового дослідження		
7.	**Тема 7.** Поняття методу та класифікація методів	2
8.	**Тема 8**. Конкретно-наукові методи	4
	Разом:	**24**

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Особливості наукового пізнання		
1.	**Тема 1**. Теорія пізнання. Процес пізнання	10
2.	**Тема 2.** Наукові закони та поняття	10
Кредит 2. Методологія наукового пізнання		
3.	**Тема 3.** Рівні функціонування науково-методологічного знання	10
4.	**Тема 4**. Особливості застосування загальнонаукового та конкретно-наукового методологічного інструментарію	10
Кредит 3. Принципи наукового пізнання		
5.	**Тема 5.** Наукова теорія. Етапи та засоби її створення	10
6.	**Тема 6**. Методологічні наукові принципи	10
Кредит 4. Методи наукового дослідження		
7.	**Тема 7.** Поняття методу та класифікація методів	10
8.	**Тема 8**. Конкретно-наукові методи	10
	Разом:	**80**

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання складається з двох напрямів :

I – підготовка та захист контрольної роботи (для студентів ДФН);

II – підготовка творчого проекту (для студентів ДФН).

Підготовка та захист контрольної роботи

Основне завдання цього виду діяльності – з'ясувати рівень знань, умінь, навичок викладацької діяльності, готовності до забезпечення викладання фахових дисциплін соціальної роботи.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		

D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредитів.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно коли він відмінно володіє матеріалом

Студенту виставляється дуже добре коли він відмінно володіє матеріалом але не може відповісти на питання за відповідною темою

Студенту виставляється добре коли він відмінно володіє матеріалом але не може відповісти на питання за відповідною темою та пояснити значення використаних термінів

Студенту виставляється достатньо коли студент розкриває тему наполовину

Студенту виставляється задовільно коли студент погано орієнтується у відповідній темі

Оцінка *за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів:

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від2 до 400 балів (за 4 кредити), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти** за 4 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота								КР	Накопичувальні бали/сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	20	400 /100*
50	50	50	50	50	50	50	50		

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6.Іспит оцінюється в 40 б.

9. Засоби дігностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення − вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником

та додатковими джерелами, підготовка доповідей та виспутів з доповідями на семінарах, участь у ділових іграх, тренінгах, дискусіях; ілюстрація − метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

11.Рекомендована література

Базова

1. Андреев Г.И., Смирнов С.А., Тихомиров В.А. Основы научной работы и оформление результатов научной деятельности/ Москва «Финансы и статистика» 2003. 268 с.
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень з психології: Навч. пос. – К.: Центр навч. літ., 2008.– 360 с.
3. Воротіна Л.І. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту: Посіб. для аспірантів і здобувачів наук. ступеня. – К.: Вид-во Європейського унту, 2006. – 137 с.
4. Зосимов А.М., Голік В.П. Дисертаційні помилки: Моногр.- Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2005.- 216 с.

Додаткова

1. Алексеев А.П. Аргументация. Познание. Общение / А. П. Алексеев. — М., 1991.
2. Аналитическая философия XX века / Б. Рассел, З. Мур, Дж. Остин и др. — М., 1993.
3. .Андрос Е. Н. Истина как проблема познания и мировоззрения / Е. Н. Андрос. — К., 1984.
4. Артемчук Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи : навч. посіб. / Г.І. Артемчук, В.М. Курило, М. П. Кочерган. — К. : Форум, 2000. — 270 с.
5. Баскаков А. Я. Методология научного исследования [Текст] : учеб пособие для аспірантов высших учеб. заведений / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков ; Межрегион. акад. упр. персоналом. — К. : МАУП, 2002. — 216 с.
6. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень [Текст] : підручник для бакалаврів, магістрів і аспірантів економ. спец. вищ. навч. закл. освіти / М. Т. Білуха. — К. : АБУ, 2002. — 480 с.
7. Баришнікова О. Є. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для аспірантів спеціальності 8.18010018 «Адміністративний менеджмент» / О. Є. Баришнікова. — К. : ІПК ДСЗУ, 2013. — 25 с.
8. .Бочелюк В. Й. Методика та організація наукових досліджень із психології [Текст] : навч. посіб. для аспірантів вищих навч. закладів / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 360 с.
9. Вороніна Л. І. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту [Текст] : посіб. для аспірантів і здобувачів наук. ступ. / Л.І. Вороніна, В.Є. Воротін, С.О. Гуткевич. — К. : Європейський ун-т, 2006. — 137 с.
10. Ганін В. І. Методологія соціально-економічного дослідження [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В. І. Ганін, Н.В.Ганіна, К.Д. Гурова. — Харків : ХарТЕІ КНТЕУ. — К. : : Центр учбової літератури, 2008. — 224 с.
11. Гетманова А. Л. Логика / А.Л. Гетманова. — М., 2002. 25
12. Гоберман В. А. Технологии научных исследований: методы, модели, оценки : учеб. пособие / В.А. Гоберман. — М. : МГУ леса, 2001. — 390 с.
13. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / І. М. Грищенко. — К., 2001.
14. Дудченко А. А. Основы научных исследований : науч. пособие / А.А. Дудченко и др. — К., 2000.

15. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посіб.; за ред. д.е.н., проф., акад. НАПН України А.А. Мазаракі. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.

16. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А.М. Єріна, В. Б. Заходжай, Д. Л. Єрін. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. — 212 с.

17. Канке В. А. Основные философские направления в концепции науки / В.А. Канке. — М., 2000.

18. Кіндрат Р. Я. Методологія наукових досліджень / Р. Я. Кіндрат, Л.Д. Загвойська. // Економіка довкілля і природних ресурсів. Інформаційний пакет спеціальності / За ред. академіка НАН України Ю. Ю.Туниці. Укладачі: Л. Д. Загвойська, Л. І. Максимів. – Львів : Афіша, 2014. — С. 91 —97.

19. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєва. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К. : Професіонал, 2004. — 208 с.

20. Краевский В.В. Методология научного исследования / В. В. Краевский. — СПб. : СПбГУП, 2001. — 148 с.

21. Клименюк О.В. Методологія та методи наукового дослідження [Текст] : навч. посіб. / О.В. Клименюк. — К. : Міленіум, 2005. — 184 с

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Максимовича [http//www.libgw.univ.kiev.ua].
2. Офіційний сайт наукової бібліотеки ЛНУ ім. І. Франка [http://library.franko.lviv.ua/bibl/]
3. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби України [http://guds.gov.ua/govservice/control/uk/index]
4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [http//www.nbuv.gov.ua].